

1529

1. Beh. af Forfl. til Lov om Besæt. af Sognepræsteemb. i Folketirken.

1530

Menigheden til Valg, og under dette Afsnit falder da tillige Forberedelserne til Valget, nemlig Udstedelsen af Balancebetjendtgjørelsen m. m. Det andet Afsnit er selve Valghandlingen, og hvad dermed nærmest staar i Forbindelse, Ordningen af samme, Foretagelsen af samme, Bestemmelsen af Dagen osv. osv. Det tredje Afsnit er endelig det, som man i Hertugdømmerne kaldte Lokationen eller den egentlige Kaldelse, det vil sige, i sit virkelige Væsen Afgjørelsen af, om det Valg, der havde fundet Sted, maatte betragtes som lovlig foretaget og dets Udfald som gyldigt. Vender jeg mig nu først til det første af de Afsnit, som jeg nævnte, og som jeg kaldte Præsentationen, da tror jeg, at den meget ærede Minister saavel som ogsaa det ærede Medlem, der havde Ordet før mig (Lund), gjorde sig skyldige i nogen Feiltagelse med Hensyn til de Forudsætninger, som de i saa Henseende gik ud fra som gjældende i Hertugdømmerne. Saavel den høitærede Minister som ogsaa den foregaaende ærede Taler gik ud fra, at Ordningen i Hertugdømmerne var den, at Kongen udvalgte 3 af Ansøgerne og præsenterede Menigheden disse tre til Valg, saaledes at den kunde vælge hvem af dem, den vilde. Det var dog imidlertid ikke Ordningen. Der var ganske vist, som den ærede foregaaende Taler ogsaa berørte, Tilfælde, i hvilke Præsteembedet befattedes umiddelbart af Kongen; men jeg tror at turde paastaa med stor Sikkerhed, at der intet Tilfælde gaves, i hvilket den Regel fulgtes, at Kongen udvalgte 3 af Ansøgerne og præsenterede disse 3 for Menigheden til Valg. Fremgangsmaaden var en anden. Balancebetjendtgjørelsen blev altid udstedt af dem, som havde Præsentationsretten. Det var forskjelligt ordnet i Hertugdømmerne paa de forskjellige Steder, hvem der havde Præsentationsret. Det kunde saaledes være Godseieren, og han udstedte i saa Tilfælde Balancebetjendtgjørelsen; det kunde ogsaa, og det var hyppig Tilfældet paa Landet, være det saakaldte Kirkevisitatorium, en Autoritet, der bestod af Provsten og Amtmanden; det kunde i Kjøbstæberne være Magistraten. Men hvem det end var, der udstedte Balancebetjendtgjørelsen med Hensyn til Præsteembederne, der befattedes ved Valg, saa var det altid dem, der havde Præsentationsretten, og det var aldrig Regjeringen. Ligeledes blev selve Ansøgningerne steds indsendte, ikke til Regjeringen, men til dem, som havde Præsentationsret og udstedte Balancebetjendtgjørelsen; Ansøgningerne blev

der næst gennemgaaede af disse, og, efter at de vare gennemgaaede, blev de indsendte til Regjeringen med det saakaldte Præsentationsforflag, med et Forflag fra dem, der havde Præsentationsret til Regjeringen, om hvilken af de tre Kandidater de agtede at præsenterer. Jeg bemærker i Forbigaaende, at der altid indstilledes fire, nemlig en fjerde som Suppleant, for det Tilfælde, at en af de tre Præsenterede skulde faae Forfald og blive forhindret fra at møde ved Valghandlingen. Jeg kan sige, at jeg har set flere Gange, at det er hændt, at en af de Præsenterede fik Forfald og ikke kunde møde ved Valghandlingen, og at Suppleanten saa traadte istedet, og det er heller ikke paa nogen Maade uden Exempel, at netop Suppleanten er bleven valgt. Det var en Bemærkning, jeg vilde gjøre i Forbigaaende; jeg vender nu tilbage til, at Ansøgningerne af dem, der havde Præsentationsret, blev indsendte til Regjeringen med deres Præsentationsforflag, og det stod da i Regjeringens Haand at approbere, billige Præsentationsforflaget eller at forkaste det, og i dette sidste Tilfælde under Paalæg om at omgjøre Præsentationsforflaget og indsende et nyt. Det var Noget, som kunde ske, jeg vil ikke tale om, at i Tider, hvor Regjeringen staar i mer eller mindre spændt Forhold til selve Befolkningen, kan Saadant godt finde Sted, og det har maaske fundet Sted hyppigere, end det burde, at Præsentationsforflaget blev kasteret. Men den virkelige Betydning af Approberingen af Præsentationsforflaget er og bliver i alle Tilfælde en Kontrol fra Regjeringens Side med, at de, som foresloges præsenterede, i Virkeligheden havde de Kvalifikationer, som fordrædes til at beklæde et Præsteembede. Andet og Mere ligger ikke og laa ikke i Indsendelsen af Præsentationsforflaget og i Regjeringens Kontrol med det. Derimod havde Regjeringen ikke nogenfinde Ret til at sige: Vi kaster de indsendte Præsentationsforflag, og vi præsenterer selv tre Andre istedet; jeg tør paastaa, at dette aldrig nogenfinde har fundet Sted. Det Høieste, Regjeringen kunde komme til, var at paalægge dem, der havde Præsentationsretten, at fremkomme med et nyt Præsentationsforflag. Jeg tror, det ligger i Sagens Natur, og at det fortjener Billigelse, at der tilkommer Regjeringen et Indseende med, at de Kandidater, som præsenteres Menigheden til Valg, ogsaa i Virkeligheden have saadanne Kvalifikationer, at enhver af dem, dersom han bliver valgt, er fittet til